

MILL · SESSIÓ 57

Lectura guiada: plaers, dignitat i felicitat

REFERÈNCIES DE LA SESSIÓ

Pàgines de teoria de la sessió: pp. 138-146 del Dossier Resum.

Font primària utilitzada: p. 133,134,135,136 del Dossier Resum.

Correspondència: DIRECTA - la font es troba fora del tram teòric de la sessió.

FONT PRIMÀRIA

John Stuart Mill, L'utilitarisme Fragment 1 · Dossier Resum, p. 133 (numeració interna) [4] [Els plaers d'una bèstia no satisfan la concepció de felicitat i d'un ésser humà que està lligada a l'exercici de les seves facultats superiors] Quan se'ls ha atacat d'aquesta manera, els epicuris han contestat sempre que no són ells, sinó els qui els acusen, els que ofereixen una visió degradada de la naturalesa humana, atès que l'acusació suposa que els éssers humans no són capaços d'experimentar més plaers que els que puguin experimentar els porcs. Si aquesta suposició fos certa, l'acusació no podria ser desmentida, però ja no seria un retret, atès que, si les fonts del plaer fossin exactament iguals per als éssers humans i per als porcs, la regla de vida que fos prou bona per als uns seria prou bona per als altres. Resulta degradant comparar la vida epicúria amb la de les bèsties precisament perquè els plaers d'una bèstia no satisfan la concepció de felicitat d'un ésser humà. Els éssers humans posseeixen facultats més elevades que els apetits animals, i un cop que són conscients de la seva existència no consideren com a felicitat res que no inclogui la gratificació d'aquelles facultats. Per descomptat, no considero que els epicuris hagin derivat, de cap manera, de forma irreprotxable la seva teoria del que se segueix de l'aplicació del principi utilitarista. Per fer-ho d'una manera adequada, caldria incloure molts elements estoics, com també cristians. Amb tot, no hi ha cap teoria coneguda de la vida epicúria que no assigni als plaers de l'intel·lecte, dels sentiments i de la imaginació, i dels sentiments morals, un valor molt més elevat pel que fa als plaers que als de la pura sensació. Fragment 2 · Dossier Resum, p. 134 (numeració interna) [5] [L'estimació dels plaers no depèn solament de la quantitat: alguns tipus de plaer són més desitjables i valuosos que uns altres] S'ha d'admetre, però, que els utilitaristes, en general, han basat la superioritat dels plaers mentals sobre els corporals, principalment en la major persistència, seguretat, menor cost, etc., dels primers, és a dir, en els seus avantatges circumstancials més que no pas en la seva naturalesa intrínseca. En tots aquests punts els utilitaristes han demostrat de manera satisfactòria el que defensaven, però, tanmateix, haurien pogut haver adoptat l'altra formulació, més elevada, per dir-ho d'alguna manera, amb total consistència. És del tot compatible amb el principi d'utilitat reconèixer el fet que alguns tipus de plaer són més desitjables i valuosos que uns altres. Seria absurd que, mentre s'examinen totes les altres coses, es té en compte la qualitat a més de la quantitat, se sabés que l'estimació dels plaers depenia tan sols de la quantitat. Fragment 3 · Dossier Resum, p. 135 (numeració interna) [8] [El fonament d'aquesta elecció és un sentit de dignitat que tots els éssers humans posseeixen i que està vinculat amb les seves facultats més elevades. Distinció entre felicitat i acontentament] Podem oferir l'explicació que ens vingui de gust d'aquesta negativa. Podem atribuir-la a l'orgull, nom que s'assigna indiscriminadament a alguns dels més estimables i a alguns dels menys estimables sentiments de què la humanitat és capaç. Podem atribuir

aquesta negativa a l'amor a la llibertat i la independència, com apellaven els estoics per aconseguir inculcar-la de la manera més eficaç. O atribuir-la a l'amor al poder, a l'amor a les emocions, coses, totes dues, que estan compreses en aquesta i que hi contribueixin. No obstant això, el més indicat és apellar a un Sentit de dignitat que tots els éssers humans posseeixen en un grau o un altre, i que té alguna correlació, encara que de cap manera perfecta, amb les seves facultats més elevades i que constitueix una part tan essencial de la felicitat d'aquells en qui aquest sentiment és fort que res que se li oposi no podria constituir tan sols un objecte momentani de desig per a ells. Qualsevol que suposi que aquesta preferència té lloc al preu de sacrificar la felicitat —que l'ésser superior és, en igualtat de circumstàncies, menys feliç que l'inferior— confon els dos conceptes totalment diferents de felicitat i acontentament. És indiscutible que l'ésser les capacitats de gaudi del qual són minses té més oportunitats de satisfer-les plenament, per contra, un ésser molt ben dotat sempre considerarà que qualsevol felicitat que pugui assolir, tal com és constituït el món, és imperfecta. Però pot aprendre a suportar les seves imperfeccions, si són en algun sentit suportables. Imperfeccions que no faran

que envegi l'ésser que, de fet, no és conscient d'aquestes imperfeccions, simplement perquè no experimenta en absolut el bé que fa que existeixin imperfeccions. És millor un ésser humà insatisfet que un porc satisfet, és millor ser un Sòcrates insatisfet que un neci satisfet. I si el neci o el porc opinen diferent és perquè ells només coneixen una cara de la qüestió. L'altre membre de la comparació coneix les dues cares. Fragment 4 · Dossier Resum, p. 136 (numeració interna) [11] [El criteri per determinar quins plaers són més valuosos ha de ser el sufragi universal d'aquells que estan familiaritzats amb tots dos tipus de plaers] Considero inapel·lable aquest veredict emès pels únics jutges competents. En relació amb la qüestió de quin dels dos plaers és el més valuós o quin dels dos modes d'existència és el més gratificant per als nostres sentiments, al marge de les seves qualitats morals o les seves conseqüències, el judici dels que estan qualificats pel coneixement d'ambdós o, en cas que difereixin, el de la majoria d'ells, ha de ser admès com a definitiu. Cal que no hi hagi dubtes a l'hora d'acceptar aquest judici respecte a la qualitat dels plaers, ja que no disposem de cap altre tribunal, ni tan sols en relació amb la qüestió de la quantitat. Quin mitjà permet determinar quin és el més agut de dos dolors o la més intensa de dues sensacions agradables, llevat el sufragi universal d'aquells que estan familiaritzats amb tots dos? Amb què comptem per decidir si val la pena perseguir un determinat plaer a costa d'un dolor particular llevat dels sentiments i judici de qui els experimenta? Quan, per consegüent, tals sentiments i judici declaren que els plaers derivats de les facultats superiors són preferibles com a classe, a part de la qüestió de la intensitat, a aquells altres que la naturalesa animal, al marge de les facultats superiors, és capaç d'experimentar, mereixen la mateixa consideració pel que fa a aquest tema.

GUIA DE LECTURA DE LA SESSIÓ

1. Identifica el problema filosòfic concret que planteja el fragment.
2. Formula la tesi o idea central amb les teves paraules.
3. Explica els conceptes del fragment que coincideixen amb el contingut de la sessió.
4. Relaciona el fragment amb el conjunt de la filosofia de l'autor sense limitar-te a resumir-lo.